Parallelsessie Beraad en Advies, 12 mei 2022
Kleinschalige opvang Vluchtelingen
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer I. Tekir
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-Gorcum Actief
Portefeuillehouder:	de heer R. van Doesburg
Ambtelijk:	de heer E. Wolters
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij verwijst naar de I&O sessie en licht toe dat vanavond het debat gevoerd kan worden

Kleinschalige opvang Vluchtelingen

In februari 2021 is door de gemeenteraad de bereidheid uitgesproken om in Gorinchem passende, kleinschalige opvang van statushouders en kansrijke asielzoekers te faciliteren en daarover met raad, college en inwoners het gesprek aan te gaan. Het college onderzoekt hiervoor de mogelijkheden. Om hiertoe te komen is een startnotitie opgesteld. De startnotitie is kader stellend voor het proces om te komen tot opvang. In de startnotitie staat beschreven wat het doel is om te komen tot een inhoudelijk besluit. Het raadsbesluit gaat niet over het daadwerkelijk inhoudelijke besluit.

Tijdens de B&A is er ruimte voor het vormen van meningen naar aanleiding van het raadsvoorstel en de startnotitie.

Mevrouw De Groot zegt zich te kunnen vinden in de definitie en is blij dat de gemeente bereid is te combineren met andere doelgroepen. De participatie gaat in tweede instantie over een concrete locatie; betekent dat dat de inwoners dan ja of nee mogen zeggen of is het alleen bedoeld om draagvlak te onderzoeken? Is het niet beter om draagvlak te creëren en de inwoners vanaf het begin mee te nemen in de keuze voor de beoogde locatie en vervolgens hen te laten participeren over de randvoorwaarden hiervoor. Wanneer is er genoeg draagvlak en wat gebeurt er als er niet genoeg draagvlak is?

De heer Van der Meijden is blij met het voorstel dat Gorinchem asielzoekers wil ontvangen. Zij verdienen een kans om een nieuw leven op te bouwen. In grote lijnen kan hij zich vinden in het voorstel. Er zitten ook minder mooie kanten aan. Hij noemt de participatie. Gorinchem heeft een collectieve verantwoordelijkheid om vluchtelingen onderdak te bieden. Er moet geen gehoor gegeven worden aan populistische sentimenten. Hij meent dat de gemeenteraad een locatie moet kiezen om daarna in gesprek te gaan met de inwoners over hoe een en ander vorm te geven. D66 overweegt een amendement in te dienen om het draagvlak voor de opvang te vergroten. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de PvdA. Hij noemt ook het nastreven van een representatieve uitkomst van de participatie. Mocht die niet gehaald worden dan moet de gemeente de resultaten met terughoudendheid presenteren. Hij verzoekt het college de kleinschalige opvang zo snel mogelijk te realiseren. Hij verwijst naar de situatie in Ter Apel.

De heer Van Santen vraagt meer informatie over het amendement.

De heer Van der Meijden zegt dat hij geen onderzoek wil laten doen naar het draagvlak voor de opvang maar alleen naar hoe dat draagvlak verstevigd kan worden. Niet voorleggen aan de inwoners of de locatie er komt.

De heer Van Houwelingen zegt dat de SP de opvang van vluchtelingen menselijk wil houden. De opvang moet kleinschalig zijn, de meeste Nederlanders zijn niet tegen een AZC mits het kleinschalig is. Bewoners moeten inspraak krijgen, zo breed mogelijk. Hij kan zich vinden in de startnotitie. Er moet wel rekening gehouden worden met de draagkracht van de wijken. Vaak wordt het meest gevraagd van mensen die het al moeilijk hebben. Hij pleit ervoor dat de gemeenten allemaal evenredig bijdragen. De samenwerkende gemeenten mogen ook wel bijdragen. Houd voor de toekomstige situatie reservecapaciteit achter de hand. Hij verwijst naar de situatie in 2015. De omwonenden moeten niet overvallen worden. Ook personele capaciteit moet achter de hand gehouden worden.

De heer Klein sluit zich aan bij de suggesties om secuur te kijken naar de participatie. Dat is een belangrijk onderwerp. Het is goed dat gekozen wordt voor een structurele oplossing. Kleinschalig is initieel ingestoken met lagere aantallen maar 150 lijkt acceptabel. In het raadsvoorstel ziet hij wel een opening om onbeperkt uit te breiden. Het lijkt beter om kaders te stellen. Hij vraagt zich af hoe de paragraaf ter zake in het voorstel geïnterpreteerd moet worden. De insteek zou moeten zijn op titel van het COA met 150 plaatsen.

De heer Van der Meijden verwijst naar het verkiezingsprogramma van StadsBelang waarin gesproken wordt over een asielzoekerscentrum aan de rand van de stad. Insluiting en sociaal contact zijn erg belangrijk voor integratie. Verschillende leefwerelden leidt tot polarisatie en wederzijdse negatieve beeldvorming. Hij vraagt of de heer Klein het ermee eens is dat voor een kwalitatieve locatie midden in de stad gekozen moet worden.

De heer Klein bevestigt dat het belangrijk is de asielzoekers te betrekken bij de samenleving, hij bedoelt met de rand van de stad niet een locatie aan het eind van Dalem in een weiland. Het zou aan de rand van een woonwijk kunnen. De ideale locatie moet onderzocht worden.

De heer Van der Meijden vraagt of hij ook meent dat voorzieningen dicht bij de locatie aanwezig moeten zijn.

De heer Klein denkt dat de opvanglocatie op een respectabele afstand van voorzieningen moet zijn.

Mevrouw Van Oversteeg vindt het een goede start om de opgave verder vorm te geven. Het CDA heeft al eerder steun uitgesproken voor kleinschalige opvang en dat zo goed mogelijk onderdeel te laten uitmaken van de stad. Met de randvoorwaarden kan zij instemmen. Flexibiliteit om mee te bewegen; kleinschalige opvang is een goed instrument voor de stad om verantwoordelijkheid te nemen. Zij vraagt aandacht voor het vervolgproces en voor goede communicatie o.a. over de tijdige sluiting van de huidige locatie. Zij verwijst naar de motie Werken aan vertrouwen.

De heer Van Santen merkt op dat de stad al vaak zijn verantwoordelijkheden neemt. De VVD zou ook graag zien dat andere gemeenten dat doen. Hij noemt de randvoorwaarden, de duur van de opvang en de locatie. Gorinchem is niet erg groot en voorzieningen zijn goed bereikbaar. Voor alleenstaande minderjarige asielzoekers moet hier vooral rekening mee gehouden worden. Er zal voor de locatie een keuze gemaakt moeten worden; aan de rand of in de stad verschilt niet veel. Hij noemt de verschillende doelgroepen en meent dat daar meer helderheid in verschaft moet worden. Met het COA moet hierover ook gesproken worden. Bij kleinschalig voor 150 personen heeft iedereen een andere voorstelling. Gesproken zou moeten worden over de vraag hoe dit ingevuld kan worden. 150

asielzoekers plus 300 arbeidsmigranten klinkt anders dan 40 families plus 200 Oekraïners. Hierover zou hij meer concreetheid willen hebben.

De heer Van der Meijden kan zich hier wel bij aansluiten en merkt op dat hij blij is met de opmerking in het voorstel dat wat kleinschalig precies betekent afhankelijk is van de kwaliteit van de locatie. In die context moet bezien worden hoe dat genoemd moet worden.

De heer Van Santen kan zich hier in vinden.
Hij noemt ook de duur. In het stuk staat onbepaalde tijd. Dat zou betekenen dat dit buiten de participatie gehouden wordt. Hierover kunnen afspraken gemaakt worden met de omgeving. De term onbepaald is niet goed voor de participatie.

De heer Krol is blij met het voorstel om langdurig in een passende maat opvang te bieden aan mensen die gevlucht zijn. De wethouder klonk in de vorige sessie positief over de verwachting dat het COA zou meebewegen in de kleinschaligheid. Dat lijkt politiek wensdenken. COA is ook gestart met pilots in dit kader. Hij is hier niet zo positief over. Er is veel ambtelijke inzet op dit dossier en ook kosten en dat roept een dubbel gevoel op. Met betrekking tot de participatie verwijst hij naar de vorige sessie. Gesproken is over de vaag of de inwoners zouden moeten besluiten over een specifieke locatie. Meerdere sprekers waren daar niet voor. Hij sluit zich aan bij het pleidooi van D66 en PvdA ter zake. Er is een grote druk op de huidige keten in den lande. Het kan niet zo zijn dat Gorinchem in 2023 geen asielzoekers opvangt. Hij overweegt een motie in te dienen om op enig moment groen licht te geven voor de verlenging van de huidige opvang in het belastingkantoor. Hij heeft begrepen dat D66 hierbij aansluit.

Mevrouw Hamann zegt dat mensen in nood geholpen moeten worden. Gorinchem is altijd heel royaal geweest in dit kader. Ook nu is er een AZC in een wijk die dat in feite niet wil. Zij meent dat het meer aan de rand van de stad zou moeten gebeuren, waar mensen elkaar niet in de weg zitten. Er moeten dan ook wel voorzieningen aanwezig zijn. De rand van de stad is nooit ver weg van het centrum. Zij ziet geen mogelijkheden voor het combineren van verschillende doelgroepen. Het ministerie bepaalt overigens hoe het COA het beleid van het ministerie moet uitvoeren. De gemeente krijgt de rekening op haar bord. Dat zou eens goed becijferd moeten worden. Met de opvang van Oekraïners moet ook doorgegaan worden. De statushouders worden ook gehuisvest. Er zijn wel beperkingen in de kleine stad en daar moet rekening mee gehouden worden. De druk op de woningmarkt is groot. Participatie is zeker ook belangrijk.

De heer Krol merkt op dat de omvang van een AZC los staat van de taakstelling die de gemeente heeft voor de volkshuisvesting. Gemeenten hebben de plicht statushouders te huisvesten.

Mevrouw Hamann zegt dat alle gemeente gevraagd wordt statushouders te huisvesten en Gorinchem doet dat elk jaar. Er zijn ook veel gemeenten die dat niet doen. Gorinchem zit ook een keer aan zijn grenzen.

De heer Van der Meijden merkt op dat de taakstelling los staat van de opvang van asielzoekers.

Mevrouw Hamann zegt dat het huisvesten van statushouders iets anders is dan de opvang van asielzoekers. Het drama in Ter Apel is de verantwoordelijkheid van het ministerie.

De heer Van Santen is benieuwd naar de reactie van de wethouder.

De heer Schefferlie zegt van alle sprekers wel iets moois gehoord te hebben. Hij verwijst naar de vorige sessies die goed verwerkt zijn in het voorstel. Wat betreft de situatie in Ter pel zegt hij dat het schokkend is en een gevolg van wanbeleid. Het zou mooi zijn als elke gemeente 150 mensen zou opvangen. Hij noemt ook de combinatie van doelgroepen.

Afgewacht moet worden of het COA een goede handreiking wil oppakken. Wat betreft het belastingkantoor langer openstellen zegt hij dat daarmee het COA niet bewogen zal worden om in te gaan op het voorstel van Gorinchem voor het huisvesten van 150 personen op titel COA.

De heer Krol merkt op dat hij terdege beseft dat dit gevolgen heeft. Hij heeft alleen willen aangeven dat het niet zo kan zijn dat Gorinchem in 2023 geen asielzoekers opvangt.

De heer Schefferlie merkt op dat de raad ook aan de eigen bewoners moet denken aan wie beloftes zijn gedaan. Het COA moet gepusht worden om mee te gaan met het voorstel van de gemeente. Als men dat niet doet kan de gemeente alleenstaande minderjarige asielzoekers opvangen. Daar is een goede structuur voor en het is geen slecht alternatief voor de onbepaalde tijd. Dat kan ook meegenomen worden in de participatie.

De heer Krol vraagt of de locatie aan de buurt voorgelegd zou moeten worden.

De heer Schefferlie zegt dat het goed is om met de inwoners over algemene criteria te spreken. Op basis daarvan kan de raad op zoek gaan naar een geschikte locatie en vervolgens kan participatie plaatsvinden met de directe omgeving.

De heer Van Santen kan zich in grote lijnen aansluiten bij de heer Schefferlie. Bij de participatie kan ook over de duur gesproken worden.

De heer Schefferlie zegt dat er geen reden is om bepaalde criteria uit te sluiten voor de participatie. Daarin zou onbepaalde tijd voorgesteld kunnen worden en daar kunnen mensen dan op reageren.

De voorzitter bedankt voor de reacties en vraagt de wethouder hierop te reageren.

Wethouder Van Doesburg merkt op dat er zeker sprake is van politiek wensdenken en dat heeft ook een positieve connotatie. Het gaat om denken in mogelijkheden. Op dit dossier is dat hard nodig omdat gewerkt wordt met het COA en het ministerie. Overal kan over gesproken worden. Het is nodig om vanuit de gemeente het COA te bewegen tot andere opties. Hij ontraadt de motie want dat leidt tot mogelijkheden waarvan het COA gebruik zal willen maken. Er zijn verschillende opties in de startnotitie op titel COA genoemd en dat gaat lukken.
De participatie is lastig. Hij is het eens met de duiding van D66 met een nuance. De inwoners worden serieus genomen. Als de raad een locatie gevonden heeft kunnen omwonenden argumenten aandragen op basis waarvan zij nee willen zeggen. De gemeente moet altijd open staan voor reacties van de inwoners. De insteek is zo, een locatie kiezen en spreken over de randvoorwaarden.

De heer Van der Meijden zegt de inwoners serieus te nemen en daarom moet het doel van de participatie goed afgebakend worden. Het is een collectieve verantwoordelijkheid die genomen moet worden. Het doel van de participatie moet duidelijk zijn. De vraag of er wel of geen AZC komt moet niet gesteld worden.

Wethouder Van Doesburg zegt dat er altijd een gesprek gevoerd kan worden over argumenten. Als die steekhoudend zijn, moet daar gehoor aan gegeven worden.

De heer Van der Meijden zegt dit te kunnen volgen als duidelijk is dat het mandaat ligt bij de raad.

Wethouder Van Doesburg bevestigt dit. Met betrekking tot de representativiteit zegt hij dat dit een relatief begrip is. Dan moeten er percentages vastgelegd worden. Het moet wel representatief zijn maar het moet ruim geïnterpreteerd kunnen worden.

Mevrouw De Groot vraagt wanneer de representativiteit dan wel gehaald is.

De heer Van der Meijden merkt op dat hij het belangrijk vindt dat de cijfers in de context van representativiteit gegeven worden. In eerder onderzoek is dat niet goed gegaan. Als cijfers verzameld worden moet de gemeente eerlijk zijn over de betekenis ervan.

Wethouder Van Doesburg bevestigt dit.
Hij vraagt aan de SP of ook reservecapaciteit ingebouwd moet worden als het gaat om onbepaalde tijd.

De heer Van Houwelingen antwoordt dat hij was uitgegaan van bepaalde tijd, maar met reservecapaciteit kan het ook onbepaalde tijd worden.

Wethouder Van Doesburg zegt dat hierover eerlijk gesproken moet worden in de participatie.

De heer Van Santen merkt met betrekking tot de onbepaalde tijd op dat die vraag ook in de participatie voorgelegd moet worden.

Wethouder Van Doesburg meent dat men het hierover eens is.
Hij merkt op dat er regelmatig signalen afgegeven worden in de richting van Den Haag.
Hij geeft aan dat voorgesteld wordt vast te houden aan het aantal van 150 en daarbij ook de combinatie met andere doelgroepen te betrekken. Wat betreft de regionale samenwerking meent hij dat andere gemeenten ook een bijdrage kunnen leveren; met 150 kan Gorinchem voor drie gemeenten iets moois neerzetten met hulpcapaciteit van de andere gemeenten.

De heer Klein vraagt met betrekking tot het combineren van doelgroepen of dan gedacht wordt aan te komen tot 300 plaatsen om een ronde businesscase te krijgen.

Wethouder Van Doesburg zegt dat hieraan gedacht zou kunnen worden afhankelijk van de doelgroepen en de locatie.

De heer Van Houwelingen noemt de samenwerking met de andere gemeenten. Als in Gorinchem geen geschikte locatie te vinden is, zouden de 150 plaatsen dan in Hardinxveld-Giessendam of Molenlanden gerealiseerd kunnen worden?

Wethouder Van Doesburg antwoordt dat hij dat ook gevraagd heeft maar zij vinden Gorinchem een betere locatie. Voor Molenlanden is het zeker ingewikkeld maar zij willen wel meewerken. Gorinchem is wel de aangewezen huisvestingspartner. De raad heeft ook steeds aangegeven zijn verantwoordelijkheid te willen nemen.

De voorzitter geeft gelegenheid voor een korte tweede termijn.

De heer Van der Meijden constateert dat er breed draagvlak is voor het voorstel. Hij vraagt wel naar het tijdspad. Wanneer denkt de wethouder met resultaten te komen en hoe zal de informatievoorziening er dan uitzien?

Wethouder Van Doesburg antwoordt dat het voor het eind van het jaar gerealiseerd moet worden. Het nieuwe college zal het voortvarend moeten oppakken.

Mevrouw Hamann merkt op dat er wat verwarring is over de kosten van de opvang.

Wethouder Van Doesburg zegt dat voor elke variant gekozen wordt voor *op titel COA*. Voor de gemeente zijn er alleen ambtelijke kosten.

De voorzitter concludeert dat het voorstel geagendeerd zal worden als bespreekstuk vanwege een aangekondigd amendement en een aangekondigde motie.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.